

Δρ. Δημητρίου Γ. Μεταλληνού
(Κέρκυρα, 22 Μαΐου 2016)

Παρουσίαση Λευκώματος
«1716: Η Πολιορκία της Κέρκυρας»

Αρχικά επιθυμώ να ευχαριστήσω τον δραστήριο Πρόεδρο και τα εκλεκτά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου των Φίλων του Ιδρύματος «Μνήμη AlbertCohen» Κερκύρας, για την τιμή να (συν)παρουσιάσω την επετειακή καλαίσθητη έκδοση με τίτλο: «1716. Η Πολιορκία της Κέρκυρας».

Τριακόσια χρόνια συμπληρώνονται κατά το τρέχον έτος, από την ιστορική σύγκρουση της Οθωμανικής-Ισλαμικής Ανατολής με τη Φεουδαρχική-Χριστιανική Ευρώπη, με θέρετρο των πολεμικών πράξεων την ιστορική Πόλη της Κερκύρας.

Σε συνέχεια των όσων ήδη ελέχθησαν από την εκλεκτή συνάδελφο Δρ. Έλενα Βουσολίνου, θα προσπαθήσω να σας ξεναγήσω στο υπόλοιπο μισό του επετειακού Λευκώματος.

Το τρίτο στη σειρά κείμενο του εν λόγω εκδοτικού έργου φέρει τον τίτλο «Το Θαύμα του Αγίου» και υπογράφεται από τον λόγιο κληρικό και Γενικό Αρχιερατικό Επίτροπο της Ιεράς Μητροπόλεως Κερκύρας, Παξών και Διαποντίων Νήσων Αιδεσιμολογιώτατο Πρωτοπρεσβύτερο π. Θεμιστοκλή Μουρτζανό, Δρ. Θεολογίας και Καθηγητή Φιλολογίας. Ο π. Θεμιστοκλής, εγκρατής επιστήμων της Ορθόδοξης Θεολογίας και της Κλασικής Φιλολογίας, προσεγγίζει το συγκεκριμένο ιστορικό γεγονός μέσα από την προοπτική της Εκκλησιαστικής Ιστορίας, θεμελιώνοντας την ακλόνητη πεποίθηση του λαού, του στρατού, αλλά τελικά κι αυτού του ίδιου του ηρωικού Στρατάρχη Schulenburg, ο οποίος σημειώνει χαρακτηριστικά στο ημερολόγιό του: «Ιδού πως ευδόκησε ο Θεός να μας απαλλάξει με Θαύμα Του από έναν επικρεμάμενο κίνδυνο, από τον οποίο δεν διαφαινόταν ελπίδα να ξεφύγουμε, με δεδομένη την κακή κατάσταση της Πόλης».¹

Το τέταρτο κείμενο φέρει τον τίτλο: «Ο Σωτήρας στην έσχατη ανάγκη. Ο ρόλος του κόμη JohannMatthiasvonderSchulenburg στον τελευταίο βενετο-οθωμανικό πόλεμο (1714-1718)» και υπογράφεται από τον Ομότιμο Καθηγητή του Ιονίου Πανεπιστημίου και σεβαστό μου διδάσκαλο Dr.Hans-BernhardSchlumm. Ο εκλεκτός ακαδημαϊκός διδάσκαλος και ερευνητής προσεγγίζει το θέμα όντας βαθύς γνώστης

¹ Βλ. στο εν λόγω Λεύκωμα, σ. 119.

των προϋποθέσεων (Vorverständnis) των γερμανόφωνων πηγών και ως εκ τούτου του περιβάλλοντος του Schulenburg.

Το πέμπτο κείμενο φέρει τον τίτλο: «Το Ακροστόλιο του Αγίου Σπυρίδωνος και ο ρόλος των αδελφών κομήτων Γεωργίου και Μάρκου Θεοτόκη κατά την πολιορκία του 1716» και υπογράφεται από την απόγονο των ηρώων αδελφών Θεοτόκη κυρία Μαρία-Θηρεσία Βεντούρα-Ντάντος. Στο εμπειριστατωμένο κείμενό της η συγγραφέας μας εκθέτει μία άγνωστη στους περισσότερους πτυχή της Πολιορκίας του 1716. Τη συμβολή, δηλαδή, αλλά και τη μεταγενέστερη «περιπέτεια» του Ακροστίλιου του Προστάτη των Κερκυραίων αγίου Σπυρίδωνος. Διερευνώντας την ενδιαφέρουσα ιστορία των προγόνων της, μας αποκαλύπτει τη συμβολή των επωνύμων (αλλά κατ' επέκταση και ανωνύμων) Κερκυραίων στην υπόθεση του 1716.

Το έκτο κείμενο φέρει τον τίτλο: «Η πολιορκία του 1716 και οι Ισραηλίτες της Κέρκυρας» και υπογράφεται από τον εκλεκτό συνάδελφο Μαθηματικό και Διδάκτορα Ιστορίας Δρ. Γεώργιο Ζούμπο, ο οποίος έχει συμβάλει τα μέγιστα στη διερεύνηση και καταγραφή της τοπικής Ιστορίας Κερκύρας. Στο περιεκτικό άρθρο του τεκμηριώνει τη σημαντική συμβολή της μικρής αλλά δραστήριας Ισραηλιτικής Κοινότητας Κερκύρας, στην αντιμετώπιση του Οθωμανικού κινδύνου, με την υλική και στρατιωτική εμπλοκή αρκετών μελών της.

Μετά την ολοκλήρωση και των συνολικά οκτώ προσεγγίσεων της Πολιορκίας του 1716, ακολουθούν τριάντα σελίδες (66 έως 96) σπάνιου αρχειακού υλικού, που περιλαμβάνει χάρτες, σχέδια, πορτρέτα, χειρόγραφα, παραστάσεις κ.ά., ευγενική εκδοτική προσφορά από ιδιωτικές συλλογές και κυρίως από την προσωπική συλλογή του ακάματου ιστορικού ερευνητή, συναδέλφου και συμπατριώτη κυρίου Σπυρίδωνος Γαούτση, Γραμματέως της Αρχιεπισκοπής των εν Κερκύρα Ρωμαιοκαθολικών.

Εξίσου σημαντικό, με όλο το προηγούμενο μέρος του Λευκώματος, θεωρούμε το Παράρτημά του, συνολικής εκτάσεως σαράντα επτά σελίδων (97-144), στο οποίο προσφέρονται στοιχεία τεκμηρίωσης του ιστορικού γεγονότος της Πολιορκίας του 1716. Συγκεκριμένα στο Παράρτημα περιλαμβάνονται:

1. Αλφαβητικός Πίνακας των εν τη Πολιορκία της Κερκύρας διακριθέντων Κερκυραίων (συνταχθείς από τον Λαυρέντιο Βροκίνη το 1870),

2. Αποσπάσματα ημερολογίου του Στρατάρχη Schulenburg (ευγενική προσφορά των απογόνων του Fritz και Angela von der Schulenburg),

3. Το γλωσσάρι των Οχυρώσεων (έρευνα και καταγραφή Σπυρίδωνος Ιωνά και επιμέλεια Θάλειας Ιωαννίδου) και

4. Βιβλιογραφία, που αφορούν στα άρθρα του Λευκώματος.

Αξίζουν θερμά συγχαρητήρια στους συντελεστές του εκδοτικού αυτού επιτεύγματος. Πρωτίστως στον σεβαστό Πρόεδρο και τα αγαπητά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου των Φίλων του Ιδρύματος «Μνήμη AlbertCohen»Κερκύρας, στους φιλότεχνους χορηγούς, στους εκλεκτούς συγγραφείς, στους μεταφραστές όλου του έργου και στην αγγλική γλώσσα,γεγονός που καθιστά το έργο οικουμενικό, αλλά και τους υπόλοιπους αφανείς πρωτεργάτες της εμβληματικής αυτής εκδοτικής παραγωγής.

Κλείνοντας τη σύντομη αυτή αναφορά, θα ήθελα να μου επιτρέψετε να καταθέσω την προσωπική μου αποτίμηση για την εν λόγω έκδοση. Η αξία του Λευκώματος έγκειται στο γεγονός ότι αποτελεί ένα συνθετικό έργο, γεγονός που επιτρέπει να έχουμε μια σφαιρική, άρα πληρέστερη, προσέγγιση της ιστορικής αληθείας. Συγχαίρω την Ομάδα Εργασίας, που δεν απέκλεισε καμία προσέγγιση, αλλά επεδίωξε τη συμβολή και κατάθεση όλων των προοπτικών.

Δεν πρέπει να μας διαφεύγει το χωροχρονικό πλαίσιο, εντός του οποίου καταγράφεται το εν λόγω ιστορικό γεγονός (Πόλη της Κερκύρας το έτος 1716). Βρισκόμαστε, δηλαδή,αφενός στην προδιαφωτιστική και προνεωτερική Ευρώπη των ταξικών και εθνικών διαφοροποιήσεων και αφετέρου στην ιστορική περίοδο, όπου ο Ελληνισμός είναι υπόδουλος στα δύο κατέναντι, την Ισλαμική Ανατολή και τη Φεουδαρχική Δύση. Παρ' όλα αυτά ο κοινός κίνδυνος της απειλής της «Χριστιανικής Ευρώπης» από τους «Απίστους Τούρκους», όροι που κατά κόρον χρησιμοποιούνται στα αρχειακά τεκμήρια, δεν εμποδίζει τις χριστιανικές – ευρωπαϊκές Δυνάμεις να ξεπεράσουν τα όποια εμπόδια και υπό τη σοφή καθοδήγηση του ευσεβούς Στρατάρχη JohannMatthiasvonderSchulenburg, να οδηγηθούν στο Θαύμα.

Σήμερα, τριακόσια έτη μετά την εμβληματική ευρωπαϊκή και χριστιανική νίκη κατά της βαρβαρότητας του 1716, τα Έθνη της Ευρώπης χρειάζονται για την αντιμετώπιση της κοινωνικής κρίσης, αλλά και του ισλαμικού φονταμενταλισμού, ηγέτες όπως ο Στρατάρχης Schulenburg, αλλά και Προστάτες, όπως ο εδώ και 1.700 έτη άγιος των πιστών Θαυματουργός Σπυρίδωνας.

Χριστός Ανέστη!